

L'ERMITA DE SANT SIMÓ. DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA. APÈNDIX

DIVERSES EDICIONS DE GOIGS

Goigs en alabanza del gloriós Apostol Sant Simon, venerat en sa capella en lo Terme de la Ciutat de Mataró.

Barcelona: per Joseph Altès, Estamper, y Llibreter á la Llibreteria.

Són els goigs més antics que es coneixen. Amb el peu d'impremta de Joseph Altès es coneixen obres datades des de 1679 a 1783; probablement es tracti d'una nissaga d'impressors del mateix nom (J.F. Ráfols, *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña*, Barcelona 1951).

El 1995, a la mort del senyor Salvador Benito Cabot, darrer secretari de la junta d'administració de Sant Simó, la seva família va lliurar a l'autor d'aquest article, juntament amb altres materials referents a l'ermita, un exemplar antic d'aquests goigs, imprès en paper de fil. Les mides de l'orla, a l'interior de la qual hi ha el text, són 22x13 cms. L'encapçala un boix amb el bust de l'apòstol, amb llibre i serra, i la inscripció «S. Simon». Al dors porta el segell d'«Angel Batlle, compra i venda de goigs, Palla, 23. Barcelona». Aquests goigs s'havien reproduït en el programa de festes de l'ermita l'any 1956. I per a la festa del sant de l'any 1976, la parròquia de Sant Simó en va fer una edició, essent així els goigs que s'han difós darrerament. Aquests goigs van ser estudiats en la comunicació presentada a la *XI Sessió d'Estudis Mataronins* (SEM), «Ermita de Sant Simó, documentació històrica» (ESS/DH), IV, pàgs. 39-40.

Goigs en alabansa del gloriós Apostol Sant Simon venerat en son Santuari en lo Terme de la Ciutat de Mataró.

Mataró: Per Joan Abadal Estamper, y Llibreter.

Amb el nom de Joan Abadal es coneixen obres datades des de 1783 a 1802 (vegeu Ráfols, *op. cit.*).

Boix amb la imatge sencera de l'apòstol, amb serra i llibre, i l'ermita al fons. El més notable és la variació del text. De les nou estrofes i dues tornades, una diferent per acabar el cant, se'n conserven quasi idèntiques quatre, amb la història i la llegenda de l'apòstol, i les dues últimes sobre la intercessió que el sant manifesta

en la seva capella i la gran devoció dels fidels, i es manté al final la mateixa tornada amb què s'ha iniciat. S'hi introdueixen, en canvi, una estrofa referida a la doctrina cristiana («De Jesucrist la doctrina/ apreneu ab afició,/ ohint ab gran devoció/ d'ell la paraula Divina:/ esta aygua tan cristallina/ inunda tot vostre cor,») i una altra referida a la Resurrecció, l'Esperit i la missió i autoritat de l'apòstol; finalment una referent al seu martiri («vostres membres asserrats/ foren amb molt viu dolor,»/). Manifesta un intent d'ajudar a passar d'una devoció que respira la frescor de la fe popular a una de més il·lustrada i precisa, en la qual cosa influeix probablement la contrareforma catòlica.

Goigs en alabansa de Maria Santíssima Nostra Senyora dels Desamparats, la sagrada Imatge de la cual se venera en la Iglesia del Gloriós Apostol S,Simon en la Ciutat de Mataró.

Mataró: Per Joan Abadal Estamper y Llibreter.

De la mateixa època. Els goigs van evocant les situacions en les quals experimenta l'empar de Maria el devot que la invoca: «La tristura desvaneix», «ohiu al necessitat», «el pecador», «el desesperat», «en l'agonía», «ab penas del Purgatori», «en tota calamitat», «lo afligit», «el malalt», «en las borrascas horribles, sossegau la tempestat», «ab los llamps y pedregada», «desamparat y circuit d'enemics». La tornada suplica: «Pues veneram ab pietat/ vostra Imatge prodigiosa/ Amparau Mare piadosa/ al Devot desamparat».

Goigs en alabansa del gloriós Apostol Sant Simon, venerat en son Santuari, en lo Terme de la Ciutat de Mataró.

Barcelona: Per Francisco Suriá y Burgada, Estamper.

Amb el nom de Francesc Surià Burgada es coneixen obres des de 1786 a 1794 (vegeu Ráfols, *op. cit.*).

La imatge de sant Simó del boix de la capçalera porta el llibre i aparenta apuntalar-se en la serra, com en un bastó, per fer camí. Al fons, a la seva dreta, s'hi veu una part de la ciutat de Mataró, sembla que amb les muralles, i a la seva esquerra l'ermita dalt d'un petit turó. Un raig de llum entre els núvols il·lumina l'apòstol. El text és el mateix de l'edició de Joan Abadal.

Goigs en alabansa del gloriós Apostol de Jesucrist Sant Simon, venerat en sa Capella en lo terme de la ciutat de Mataró. Sa festa á 28 de Octubre.

Barcelona: Imp. de Torras, Bonsuccés núm. 2, 1873.

Boix de la capçalera que representa l'apòstol de perfil marcant més l'esquena, el llibre no es veu i la serra no és sencera, al fons esquerre es veu l'ermita (a l'esquena del sant) i a la dreta un turó punxagut que podria ser el de Mata. Reprodueixen la llegenda del sant, com en els primers goigs coneguts.

Desapareixen les estrofes doctrinals i apareix la tradició del seu martiri a la ciutat de Suamir (?). Les estrofes finals han estat adaptades a la realitat del moment: «D'esta terra els pescadors/ acuden a vos confiats/ invocantvos protector/ en mitx de las tempestats..» i «En aquesta Hermita santa/ heu sigut molt venerat/ dels fills de l'antigua Iluro/ des de molta antiguetat,/ puig en llurs treballs i penas/ heu sigut llur defensor;/ apartant d'esta Ciutat/ tota discordia i rencor».

Goigs en alabansa del gloriós Apostol de Jesucrist Sant Simon. Que se celebra lo dia 28 de Octubre.

Sense peu d'impremta, ni data. No té altra referència a Mataró que el fet que el boix de la capçalera sigui igual al de l'edició anterior amb l'apòstol i l'ermita. El text parla només de la llegenda del sant i la darrera estrofa expressa la gran protecció que dispensa als devots. Són uns goigs per cantar en el dia de la festa de l'apòstol a qualsevol lloc. Amb boix diferent es coneix una edició en castellà feta a Barcelona el 1875.

Gozos en honor y alabanza de la ínclita Patrona de la música cristiana Santa Cecilia Virgen y Martir, que se cantan en la ermita de S. Simon de la ciudad de Mataró. Su fiesta á 22 Noviembre.

Mataró: Imp. de las Hijas de J. Abadal, Riera 48.

No porten data, però sabem pels documents d'August Ribas que aquesta festa va ser iniciada a l'ermita per Mn. Joaquim Julià, amb els alumnes del col·legi que dirigia sota l'advocació de santa Cecília, on hi havia classe de música (vegeu *XIV Sessió d'Estudis Mataronins*, ESS/DH. VII. pàg. 145). August Ribas dóna notícia detallada de la vida de l'ermita entre 1881 i 1887. Els nois de Santa Cecília cantaven els goigs en la festa de la santa i participaven també en altres celebracions a l'ermita.

Goigs en alabansa del gloriós Apòstol S. Simon, venerat en sa Capella en lo terme de la ciutat de Mataró.

Els goigs de 1873 (v/ n.5) seran reproduïts exactament en noves edicions, com les de:

Mataró: Imp. Hijas Abadal, Riera, 48.- 1883.

Mataró: Imp. Hijas Abadal, Riera, 48.- 1884

Imprenta H. Abadal, Rambla de Mendizábal, 48.- Mataró 1910. Rambla Mendizábal és el nom que es dóna a la Riera en aquells anys.

Imprenta H. Abadal, Rambla de Mendizábal, 48.- Mataró 1916.

Tip. H. Abadal, Mataró - Any 1921.

Goigs en alabansa del gloriós Apostol Sant Simón.

Tip. H. Abadal. Mataró. Any 1921.

«Venerat en sa Capelleta-xamfrá en la fassana de la casa nº 10 del carrer de Sant Simón, cantonada al de la Palma, de la ciutat de Mataró. Sa festa a 28 d'Octubre».

Reprodueix els anteriors, canviant l'estrofa referent a l'ermita per aquests curiosos testimonis de l'època: «Fa centuries, Sant Simon/ que de tots sou invocat/ y en patents de sanitat/ vostre imatge volta el món;/ passaport que va ajuntat/ en el rol del armador./...» «Rumbós temple hont va tot-hom/ nostres avis us alçaren,/ al ensemps que nomenclaren;/ un carrer amb vostre nom/ Mataró us ha palesat/ sempre més gloria y honor./...»

Imprenta H. Abadal, Riera, 48 .- Mataró 1924 (text de 1873.)

Tip. Vilá, Rambla Mendizábal, 64.- Mataró (sense data)

Gràfica Fides - Mataró - Any 1933. En aquests goigs ja s'usa l'ortografia actual.

Gozos en alabanza del glorioso Apostol San Simón venerado en su Capilla en el término de la ciudad de Mataró. Su fiesta a 28 de octubre.

Imp. Minerva.- Mataró.

Som a la postguerra. La capçalera és en castellà però els goigs són els tradicionals, en català. No porten data. Potser respongui a la pràctica d'aquell temps de simular que un escrit en català és d'abans de la guerra.

Goigs en lloança del molt glorios Apostol Sant Simon que es venera des de l'any 1691 en la seva Capella en el terme de la ciutat de Mataró.

Sa festa el 28 d'octubre.

Imp. Minerva.- Mataró (sense data)

Goigs a llaor del gloriós Apòstol Sant Simó. Venerat en la seva Capella del Terme de la Ciutat de Mataró.

El poeta Mn. Josep Serra Janer, prev. capellà de les monges caputxines, va refer en llenguatge modern els vells goigs. La Junta d'Administració de l'ermita els va publicar en el programa de festes del 28 d'octubre de 1963. El boix simple, és el de l'edició castellana de 1875 (v/n. 5).

Després de contar la llegenda, en les darreres estrofes es refereix a la capella que «Mataró fa segles us bastí...», a la festa «Quan ve la tardor...», a la protecció del sant «al devot que en vós confia...». La tornada ara és «Protegiu-nos nit i dia/ noble apòstol Sant Simó».

La darrera edició va reproduir la primera de Joseph Altès. Obra de la Copisteria Castellà, de Mataró, el 1976.

EX-VOTS A L'ERMITA

Per diverses fonts sabem que eren nombrosos i que van ser destruïts en la maltempada de 1936. Aquí s'intenta fer referència a alguns.

La llinda de la sagristia de la capella amb la barca del patró Pere Silvestre. 1691.

L'ex-vot i el personatge van ser estudiats en la comunicació a la *X SEM*, ESS/DH III, (pàgs 128 a 130). Pere Silvestre, navegant i corsari, nasqué a Mataró el dia 1 de gener de 1638 (MASMM, Llibre Baptismes t. 5).

Vaixells:

La Coca, s. XV.

Estudiat en la comunicació a la *XII SEM*, ESS/DH (pàgs. 220-221). Actualment és al Maritiem Museum Prins Hendrik, de Rotterdam, el conservador del qual, C.P. Huurman, l'hivern de 1991-92 va visitar l'ermita per conèixer-la i mirar d'aconseguir noves dades de la Coca. Va preguntar concretament què se sabia de la venda de l'ex-vot pel responsable de l'ermita.

De la Coca només tenim interrogants. ¿Es tracta només d'un ex-vot o, -tenint en compte que sembla que a Mataró hi hagué navegants i drassanes ja abans del s. XVI-, d'un petit vaixell amb tant de detall i tan ben fet que podria haver estat una maqueta per a la construcció de naus, que en deixar ja de ser útil s'hagués lliurat com ex-vot? ¿procedeix de Santa Maria, on tenia capella pròpia el Gremi de Navegants? ¿quan pogué ser traslladada a l'ermita, com tants altres objectes religiosos que havien perdut importància? ¿quant temps estigué a l'ermita? ¿quan desaparegué i com?

Crida l'atenció que no consti ni en l'inventari exhaustiu d'August Ribas (1885) (v/XIV SEM, ESS/DH, pàg. 145-150), ni entre els objectes que l'ermita aporta a l'«Exposició de Objectes de Art Antich é Historichs» de l'Associació Artistich-Arqueològica Mataronesa el 1889 (v/XIV SEM, ESS/DH, pàg. 151).

Algunes persones grans respectables (com Francesc Cuní o Montserrat Coloreu) han afirmat haver-la vist a l'ermita de jovenets, i han relacionat la seva desaparició amb reformes que s'hi van fer, però no es pot assegurar res més. Al Dr. Fèlix Castellà, capellà dels pescadors i coneixedor gran de l'ermita, se li ha atribuït la dita que es tractava «d'una història molt negra».

Tot fa pensar que hi degué haver una gran desconeixement sobre el valor d'aquest objecte, ja que en aquella època no es solien tenir en compte les coses velles i així pogué desaparèixer sense fer soroll.

Actualment, a l'ermita hi ha una reproducció a escala natural i una altra a escala reduïda. També hi ha, sota el cor, una majòlica del ceramista Martí, que la representa. La dissort d'haver perdut la Coca ha permès que avui segueixi existint i sigui un símbol per a Mataró.

També hi ha una corbeta lliurada a l'ermita cap als anys cinquanta; és a la capella de la Mare de Déu. El bergantí i el falutx, dels quals parla August Ribas, i tot els que hi havia abans de la guerra, van desaparèixer.

Quadres o petits retaules.

També es van perdre tots el 1936. Es dona notícia d'alguns:

L'ex-vot del patró Batista Balanzó, 1750 o 1760. El conserva la família. Estudiad en la comunicació a la XII SEM, ESS/DH (pàg. 219-220).

Ex-vot que representa una barca que «un llamp la partí sense tocar ningú dels qui hi anaven» (notícia d'Isabel Castellà).

Ex-vot d'en Joan Castellà. Representa com «en un dia que feia mar, en el moment d'atracar la barca, quan aquesta ja estava amarrada al cap de St. Pere» i en Joan Castellà intentava de posar-hi un pal a sota, vingué una ona tan forta que el tirà a sota la barca, i la barca li passà per sobre sense que li passés res (notícia de la seva néta Carme Mas i Castellà).

Ex-vot d'en Salvador Sans. «En mig d'un temporal, en mar, es veia una barca tombada, i ell i altres mariners sortint per sota la barca» (notícia de la seva néta N. Sans i Camps).

Ex-vot del temporal del 23 de desembre de 1923. Oli de Manuel Cusachs. És el darrer gran temporal que va fer mal als nostres pescadors i la seva memòria ha estat viva fins als nostres dies. «Era un dia de bonança, de sobte va venir una galerna que va sorprendre tothom. A la plaça de Cuba la ventada va tombar de cop les parades. Les peixateres van fer un crit 'Els homes!'. Els homes eren en mar. Tothom es precipità cap a la platja. El temporal era impressionant i davant mateix de Mataró les barques eren juguet de les ones... hi hagué heroïcitats, espant, sang freda i experiència, i una colla de negats» (de les narracions recollides).

El pintor M. Cusachs explica: «Els pescadors mateixos em van dir com havia de ser l'escena: un cop de mar parteix una barca que era arrossegada, els altres alcen els barços en actitud d'exclamar». No havent estat possible complir abans la prometença, els pescadors oferiren aquest ex-vot en l'ofertori de la missa, el dia 28 d'octubre de 1957. Es troba a la capella de la Mare de Déu.

Ex-vots atípics:

Un cocodril, un caimà, un peix estrany en forma d'ou carregat de punxes i un gran tros de costella de balena (de l'inventari d'August Ribas). El cocodril, segons havia contat en Met «paler» (el «paler» Jaume Roy), «va ser arreplegat pels pescadors, davant de Mataró, en una xarxa d'arrossegament, i el van portar a Sant Simó». Sembla, també, que el 1936 va ser col·locat a la barricada que hi hagué a l'entrada de Mataró, i que acabà amb els nois jugant-hi a la riera. Els altres objectes «singulars» tindrien orígens semblants i també es perderen el 1936.

OBJECTES REFERENTS A SANT SIMÓ AL MUSEU COMARCAL

Casulla de Sant Simó (núm. d'inventari: 1515). És vermella, de forma barroca (guitarra), amb galons daurats i la imatge del sant brodada al dors. S'acompanya amb el maniple i la bossa dels corporals. Es podria tractar de la casulla que després del robatori de principis de segle es va decidir de guardar a l'Ajuntament, i es portava a l'ermita per a la festa. En aquest cas s'hauria perdut la dalmàtica i la tunicel·la del tern. I potser l'estola.

Un petit vaixell. Sembla que pertanyia a la imatge de la Mare de Déu dels Desemparats o de l'Esperança, abans de 1936.

Quadre amb la «Patent de Sanitat de Mataró» (núm. d'inventari: 1271). Presidida per les imatges dels Patrons de la ciutat, entre ells sant Simó.

DOCUMENTACIÓ ANTIGA I MODERNA SOBRE ELS ERMITANS

Les obligacions de l'ermità.

Document inventariat el 21 d'octubre de 1827 en ocasió de la mort del rector Sanabre (vegeu la comunicació de l'any 1995).

«Pactes y condiciones que deurà cumplir y observar lo hermità, que serà de la Capella del gloriós Apòstol St. Simon altre dels Patrons de la present ciutat de Mataró construhida en lo terme de dita present ciutat y son los següents».

1. Primerament tindrà obligacio ... de tenir la capella ... limpia y neta estreñinant las parets y escombrant lo pavimento de aquella lo dissabte...

2. Item... cuydar de subministrar als senyors sacerdots que tindran devoció de celebrar... tot lo necessari... i los Administradors ... li entregaran aquell per lo effecte sobredit.

3. Item ... sempre que se voldrà celebrar missa ... asseñalar ab la campana per un rato de temps antes de comensarse...

4. Item ... assenyalar ó tocar ab la dita campana todas las oracions en la mateix hora y ocasio que les asseñala la Iglesia Parroquial de dita present

ciutat com y també á mal temps sempre que la dita Parroquial hi tocará, y ... en todas las ocasiones que la dita Parroquial ... ab professo anirá á la dita capella ó be passará per davant de aquella.

5. Item ... en todas les ocasiones que se celebrarán ... officis y missas resadas á captar al temps de la celbracio ... lo resultat de las limosnas ... deura posar en una caxeta que los Administradors ... asseñalarán per distribuir aquellas á obs y augment de la mateixa capella.

6. Item ... tot lo que ... acaptará fora de la dita capella com es en la dita ciutat y terme y en altrás pars foranas, deurá servir a saber tot lo pa, oli, ortalisa y altres cosas comestibles per son abast y sustento; empero tot lo vi blat llegums y diners ... deurá partirse ... la mitat per lo dit hermita y la altra mitat ... als dits Administradors ... É si ... li donarán ... caritats que excedirán de la quantitat de sis sous que un sol devot donará y offerirá al glorios Sant Simon sie aquella integrament entregada als sobredits Administradors de dita capella á obs y per augment de aquella.

7. Item que totes las presentallas de or, plata, cera, y altres cosas ... deurán ser todas ellas per ell entregadas als sobredits Administradors...

8. Item ... deurá ... executar lo que á ell per los ... Administradors de dita capella que vuy son y per temps serán, per lo bon govern conservació y augment de aquella li será ordenat regonexent á aquells com a patrons substituhits del molt Ilustre Ajuntament de dita present ciutat de Mataró Patró cert y indubitat de la dita capella...

9. Item deurá ... oportar un llibre assentant en ell las caritats que entregará als sobredits Administradors ... ahont lo(s) ... administrador que rebrá aquellas dega escriurer lo dia mes y any y la quantitat de la caritat que rebrá per mans de dit hermitá.

10. Item que en todas las proffessos generals que se acostuman y acostumará fer ... per part del molt Reverent Señor Rector ... será ordenat al dit hermitá que assistesca ... per portar en ellas algunas de las Creus acostuman aportarse deurá lo dit hermitá obehir...

Y per quant vuy en dia a dita capella de Sant Simon se troba sens hermitá ni habitació per fer en ella lo dit hermitá sa residensia y se considera que molts particulars devots ... donarán algunas limosnas ... per la fabrica y construcció de dita hermita tant sié de cals, rejolas, fusta y altrás cosas com de diners comptants aquellas hagen y degan anar dirigidas als Administradors ... y degan integrament ... gastarse per la fabrica de dita hermita la qual deura ferse segons la planta y dissenyo que se entregará als dits Administradors. Todas las quals cosas ... haurá y deurá lo dit hermitá cumplir y observar sens las que ... aparexará al dit molt Ilustre Ajuntament esser conveninets añadirse ó llevarse y no cumplint, així en tot, ó, en part se reserva lo dit Ilustre Ajuntament junt ab lo vot del dit molt Rnt. Sor. Rector de dita Parroquial Iglesia conforme ab ell está convingut la facultat de poder remouurer al dit hermitá de la sobredita hermita y de poder ab lo mateix vot de dit Sor. Rector fer nova provisio y nominacio de hermitá de la dita capella de dit glorios Apostol St. Simon»

(MASMM, Arxiu del Rector, plec 34, núm. 2)

La informació de la no existència d'ermità fa datar el document després de la mort de l'ermità Pere Montagut. I la notícia de l'esfondrament o inhabilitació de la casa que construí el primer ermità Jaume Maltas, ens indica que la casa actual annexa a la capella va haver de ser refeta o rehabilitada el segle XIX, la qual cosa denota que durant un temps, potser llarg, no va estar habitada, ni hi hagué ermitans o guardes de la capella.

Es transcriu a continuació una contracta moderna d'ermità. Les tasques fonamentals de guarda, neteja i atenció al culte de l'ermita són les mateixes, i fins es contempla el catecisme, però ja no és la parròquia de Santa Maria la que marca la pauta. S'ha passat dels ermitans d'obediència eclesiàstica als de dependència civil.

Contracte d'ermità, de 1953.

«Los que suscriben, de una parte D. JUAN BAUTISTA CASTELLÀ CODERCH, en representación de la Junta Administrativa de la Ermita de San Simón, debidamente autorizado por la misma en reunión celebrada el día 4 de Enero de 1953 y de acuerdo con el placet dado por la Exma. Corporación Municipal ...

y de otra D. JOSÉ SALVAÑÁ CASABELLA, ...pasan a formalizar el siguiente contrato para desempeñar el cargo de Ermitaño en la dicha Ermita, Patrimonio del Excmo. Ayuntamiento, bajo los siguientes

P A C T O S

1. D. José Salvañá Casabella, pasará a habitar la casa contigua a la Ermita de San Simón, con su familia...
2. No podrá dejar sola la casa, que cuidará con el mayor esmero. Cuidará asimismo, de la Capilla, teniéndola siempre limpia, cuidando de sus luces y lámparas.
3. Tocarà las campanas todos los días por la mañana, mediodía y al anochecer, señalando el Angelus.
4. No podrá sub-arrendar ni la totalidad ni parte alguna de la casa, debiendo ejercer la debida vigilancia sobre todo lo existente en la Capilla, que se considerará com en depósito y de todo ello responderá, no pudiendo tampoco utilizarse de lo arrendado como medio de lucro, sirviendo comidas y bebidas, en atención al respeto del lugar que le es confiado.
5. Cuidará de vigilar de la tierra perteneciente asimismo a la Capilla, que se halla destinada a lugar de recreo para los pequeños que acuden al Catecismo a la Capilla, no pudiendo disponer de dicha tierra per ningún concepto.
6. Tendrá siempre preparados los ornamentos para la celebración de los cultos en la Capilla.
7. Caso de querer ... dejar de ejercer su cargo de Ermitaño, se compromete a comunicarlo con tres meses de antelación... y cesará en su derecho de ocupar la vivienda anexa en la Capilla, en el mismo momento que deje de desempeñar su cargo de Ermitaño...

8. Serán motivos suficientes ara la anulación del presente contrato, el incumplimiento de algunos de los pactos más arriba indicados y en especial la limpieza y decoro de la Capilla y conservación de todo lo existente en la misma y su vivienda anexa, ...

Y en prueba de conformidad ... firman el presente contrato ... con el Vº Bº del Sr. Delegado Concejal del Excmo. Ayuntamiento, en Mataró a 11 de Enero de 1953.

Vº Bº. El Sr. Delg. Conc.

José Mª Cot Gualba

Juan Btª. Castellá

José Salvañá

LA FESTA DE SANT SIMÓ. «L'APLEC»

Qui vulgui conèixer i entrar en el que podríem dir l'ànima de l'ermita, ha de participar en la diada del 28 d'octubre, l'Aplec, quan en plena tardor la ciutat s'hi aboca.

El programa de la festa. L'arxiu d'August Ribas conserva els programes de 1882 (de la Impremta H. Abadal), de 1885 (Impremta F. Horta) i 1897 (Impremta H. Abadal). Els programes més remarcables, però, són els que s'editaren sota la darrera Junta d'Administració, entre 1951 i 1964. En ells, a més de la presentació dels actes festius, hi ha col·laboracions importants com les del Dr. Fèlix Castellà, sobre tradicions marineres de Mataró; de Lluís Ferrer i Clariana, sobre la història de l'ermita; de Mn. Salvador Misser, sobre l'apòstol, segons els coneixements bíblics i històrics; poesia de Mn. Josep Serra i Janer, i fotografies i gravats antics...

Els actes religiosos. Des de les misses cantades per la comunitat de preveres de Santa Maria, en els temps antics, fins a les actuals concelebracions.

Els actes populars, sardanes, havaneres ... cercavila amb els gegants de l'ermita, la Maria de Mata i el «Paler» (que no passen dels quinze anys)... Festes per als infants: tractorades i concursos.

Les visites de les escoles, que ajuden la mainada a conèixer i estimar les nostres tradicions. Ens consta que el 1881 els nois del col·legi de Santa Cecília participaren en la festa cantant pregàries i els goigs del sant.

Les parades de «sabres», que en aquest dia atreuen tot una gernació de matoronins. Com en tants aplecs de les nostres ermites, des d'antic s'hi ha presentat quelcom de llamí. En la Consueta de la Soledat de 1851, hi llegim: «Tindran cuydado de cobrar en las taulas de las dulsuras la peseta antes de plegar, es a dir todas las de pati. No degian perdra aqueix dret». A finals del segle XIX, en l'aplec de Sant Simó, es parla del «torrat».

El diari *La Vanguardia*, del diumenge 2 de novembre de 1924, en la secció «Crónica telegráfica» (p. 15), publicava el següent: «Mataró. Se ha celebrado con mucha animación la tradicional romería de San Simón, en la ermita ... Como cada año, no han faltado las clásicas paradas de panecillos i 'sabres'» (l'any 1924 ja eren «clàssiques» les parades de sabres i panellets).

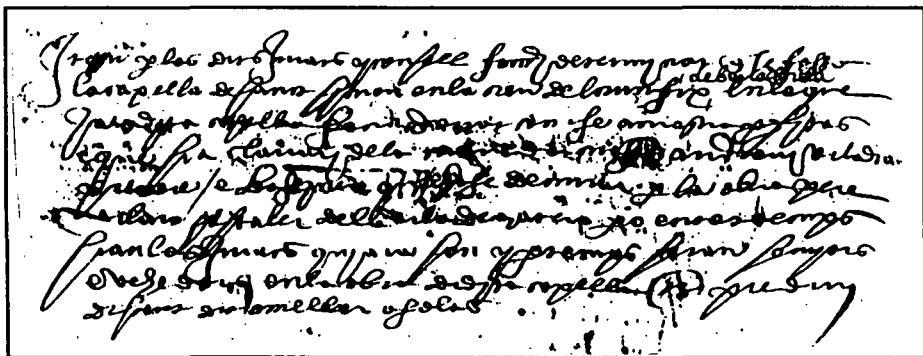
El «sabre» podria ser una troballa dels pastissers, a primers d'aquest segle, partint d'alguna realitat que la gent va identificar fàcilment. Però, no tindrà arrels més antigues? Algun tipus de pa votiu? També trobem «sabres» en altres llocs, com a Vilanova i la Geltrú o l'aplec de La Cisa. A principis de segle els «sabres» eren molt senzills. Avui són un dolç remarcable i una peça molt important de la festa. En aquests darrers anys, les autoritats de la ciutat, el 28 d'octubre, després de retre homenatge a Miquel Biada, en l'aniversari del primer tren, acudeixen a l'ermita per menjar el «sabre».

La premsa. Des del segle XIX, cada any deixa constància de l'«aplec» i recorda fets passats o divulga les novetats que es donen a l'ermita. Es podria dir que l'«aplec» és la festa mataronina de tardor.

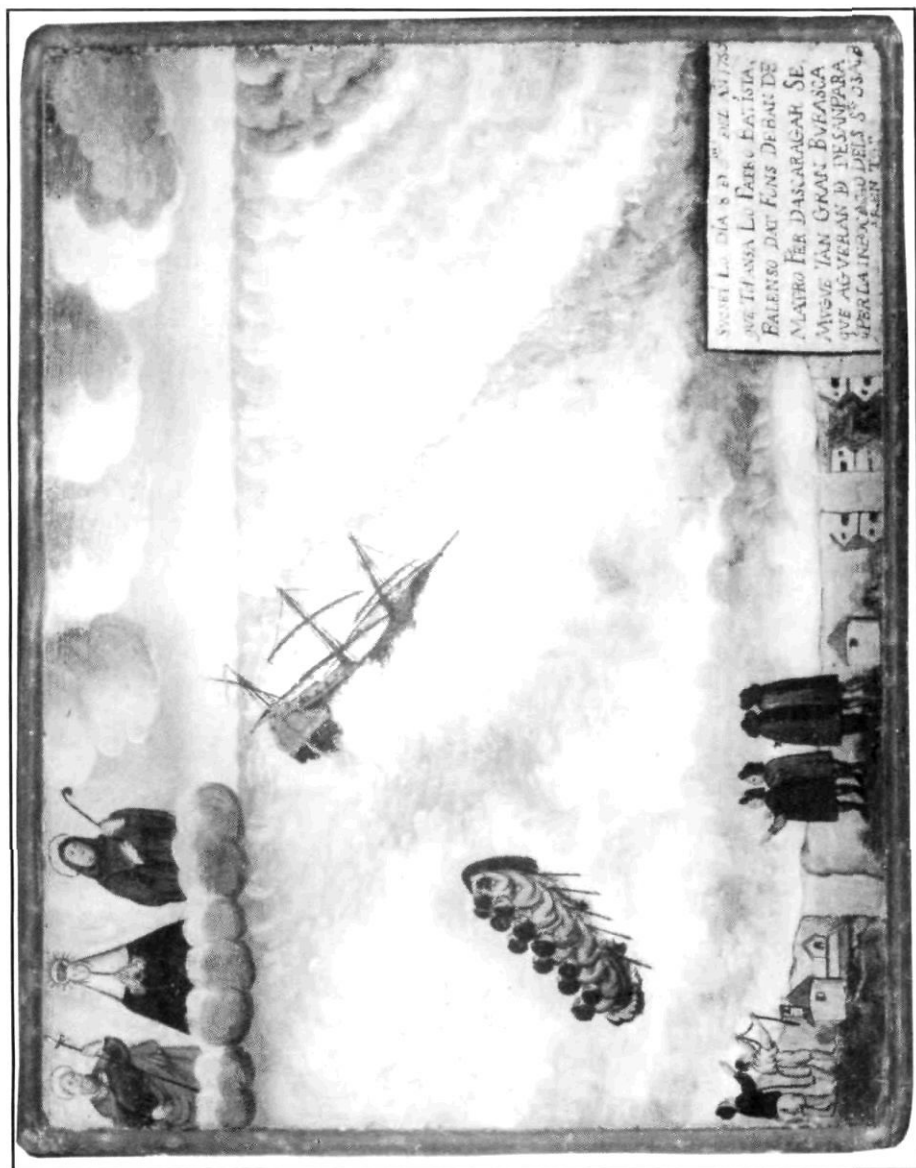
Un testimoni humil de les antigues almoines. Als anys vuitanta, en ocasió d'un petita reparació en el terra de la capella, aparegué a un pam de fondària, i sota el lloc on seria l'escala del cor, una petita moneda d'aram. A la cara A, hi ha l'escut de Barcelona i les inscripcions «ANNO 1708, i 2DI». A la cara B, sembla haver-hi una àguila bicéfala i unes lletres il·legibles, ja que la moneda és troquelada de forma desviada.

Amb aquesta darrera relació dono per acabat aquest treball, com una nova petita ofrena a Sant Simó.

Josep Colomer i Busquets, prev.

Reproducció de la deliberació del Consell de la Universitat de Mataró en què es determina construir la capella de Sant Simó «en la Creu del Crucifix de Bona Vida», 12 de novembre de 1553.

Ex-vot del patró Batista Balanzó: «sucseí lo dia 8 de 9bre del añ 1750 que topansa lo Patró Batista Balensó dat fons deban de Mataró per dascaragar se mugué tan gran burasca que agueran de desanpara y per la inbocació dels S^{ts} o salvaren tot».

Els Balanzó eren una nissaga de mariners mataronins. Joan B. Balanzó i Boter (1699-1778) va ser distingit per Ferran VI per haver derrotat una nau de pirates davant de Palamós el 1757. L'ex-vot, de 1750, es va salvar de la destrucció de 1936, tal com es relata en el treball sobre l'ermita, publicat el 1995.

GOIGS EN DEL GLORIOS

Simon, venerat en
me de la Ciu-

ALABANZA
APOSTOL SANT
fa Capella en lo Ter-
tar de Mataró.

Puig que devant del Senyor
tenim tant gran Advocat;
ohiu Apostol Sagrat
los sospirs de nostre Cor.
De Christo foreu Parent
per part de fanch, ditxa illustre!
pero es major vostre lustre
fer Apostol excellent

Guiant vostra llum ardent
al mes ciego pecador;
ohiu Apostol agrat &c.
Es indici de Obediencia
lo vostre nom de Simon,
deixant per Deu tot lo Mon
sens la menor resiliencia:
Sup riant ab gran paciencia
mults treballs per son amor,
ohiu Apostol Sagrat &c.

La vostra predicació
sou de tant gran eficacia,
que de la infernal desgracia
guardà de Egypte vostre sói
Convertint la adoració
dels Idols à un Criador;
ohiu Apostol Sagrat &c.

De Christo ab la companyia
molts prodigis advertiu,
vehent à Lazaro viu,
y al Esperit Sant queus guia:
O que gracies vos envia
lo Cel ab tant gran favor!
ohiu Apostol Sagrat &c.

Passa à Persia vostre veu,
quant lo Dimoni adoràt
alli, pert la auctoritat,
es mut, fuig, may mes se veu:

¶. In omnem terram exiit sonus eorum.

¶. Et in fines Orbis terra verba eorum.

OREMUS.

DEUS, qui nos per Beatos Apostolos tuos Simonem, & Judam ad cognitionem tui nominis
venire tribuisti, da nobis eorum Gloriam, & proficiendo celebrare, & celebrando
proficere. Per Dominum &c

Barcelona: Per JOSEPH ALTÈS, Estamper, y Llibreter à la Llibreteria.